

'We weten onszelf al goed te verkopen'

De zangeressen van Laos kijken terug op tien jaar vocale capriolen

PAGINA 50

'De kunsthandel wordt geregeerd door criminelen'

Michel van Rijn, de kunstsmokkelaar die naar de andere kant overliep

PAGINA 52

THOMAS FRIEDMAN OVER LIBANON EN HET MIDDEN-OOSTEN

'De democratisering wordt gekidnapt'

In de jaren tachtig versloeg hij de burgeroorlog in Libanon en sindsdien is hij een van de belangrijkste stemmen over het Midden-Oosten. Na het recentste en zoveelste conflict ging hij ter plaatse poolshoogte nemen; daar lijken zijn zelfverzekerde meningen te zijn verdampt als druppels in de woestijn. 'Er heerst zoveel pessimisme in het Midden-Oosten. Ook ik vraag me af hoeveel levens we nog moeten offeren voor een regio die kennelijk niet met ons wil samenwerken.'

COLUMNIST THOMAS FRIEDMAN OVER LIBANON

‘De moslims snakken naar nieuwe politieke cultuur’

Drie weken na het staakt-het-vuren tussen Israël en Hezbollah arriveren de eerste Franse en Italiaanse blauwhelmen in Zuid-Libanon. De vredesmacht zal de komende weken aanzwellen tot bijna zeventienduizend soldaten. Samen met vijftienduizend Libanese militairen moeten zij de kampen aan weerszijden van de Israëlische-Libanese grens uit elkaar zien te houden. Geen eenvoudige taak in een regio die door de jaren heen een kerkhof voor vredesakkoorden is gebleken.

Kort nadat de kanonnen stilgevallen waren, besloot schrijver en *New York Times*-columnist Thomas Friedman zijn vakantie te onderbreken. Hij bezocht Libanon, Israël en Syrië om persoonlijk poolshoogte te nemen. Het resulteerde in een stroom columns over de dramatische ontwikkelingen in de Levant, een brandhaard die Friedman maar al te goed kent. Begin jaren tachtig, tijdens de hoogtijdagen van de Libanese burgeroorlog, was hij de *New York Times*-correspondent in Beiroet. Friedmans bijdrages kwamen met ongezonde regelmaat vanuit zijn badkamer, die dienst deed als schuilkamer. Zijn onstuimige verblijf resulteerde in een

In Libanon zijn na het einde van de gevechten met Israël de eerste blauwhelmen aangekomen. Ook Thomas Friedman was even terug in de regio waar hij in de jaren tachtig de burgeroorlog versloeg. Ook toen was er een vredesmacht, die de chaos echter snel voor bekeken hield. Friedman ziet geen herhaling van dat debacle, maar optimistisch is hij niet.

‘Het wordt erg moeilijk om verkozen islamitische partijen te vertrouwen.’

DOOR JEROEN SCHUITEN / FOTO'S BRUNO STEVENS

Pulitzerprijs en de bestseller *From Beirut to Jerusalem*.

In dat boek figureerden onder andere de Amerikaanse mariniers die in 1982 als onderdeel van een vredesmacht in Beiroet neerstreken. “Goede, melkwitte jongens die verzeild raakten in een gepassioneerd

conflict, waarvan ze de achtergrond niet kenden en de bezieling niet begrepen”, in Friedmans woorden. Een jaar later beroofde Hezbollah deze jonge mariniers van hun onschuld met een zelfmoordaanslag op het Amerikaanse hoofdkwartier in Beiroet, waarbij ruim 200 militairen het

leven lieten. Op 26 februari 1984 keek Friedman toe hoe op het strand van Beiroet de laatste Amerikaanse vlag gestreken werd en de mariniers de Libanese chaos de rug toekeerden.

Friedman geeft de huidige vredesmissie in Libanon meer hoop, al was het maar om

het Amerikaanse democratiseringsproject voor de Arabische wereld van een hoogstnoodzakelijke levenslijn te voorzien. Een plan waar hij sinds de val van Bagdad veel van verwachtte, maar dat hij langzaam ziet falen. Friedman lijkt de wereld via zijn columns de weg te willen wijzen door de hem zo bekende woestijn in het Midden-Oosten. Maar de zelfverzekerde adviezen die uit zijn pen komen blijken uit zijn mond van twijfels doortrokken.

‘Iets nieuws openbaart zich en we doen er goed aan het te begrijpen’, schreef u toen de situatie in Libanon escaleerde. Waar doelde u op?

Thomas Friedman: “We zien in Irak, Palestina en nu in Libanon een poging van islamitische partijen om via verkiezingen de volledige islamisering van de Arabische wereld te bewerkstelligen. Er is een machtsstrijd gaande over wie het voor het zeggen zal krijgen binnen verkozen regeringen en over het democratisch gehalte van die regeringen. De militaire takken van al die partijen laten zien wie er de baas is binnen hun democratie en knokken voor invloed in de regio. Het democratiseringsproject is door hen gekidnapt. De

Reddingswerkers in Beiroet na een Israëlische bombardement. ‘Ik zal je vertellen wat de werkelijkheid is. Het is de tragische verwoesting in Libanon, van huizen, kantoren en fabrieken. Dat is de werkelijkheid die de toekomst gaat bepalen.’

Libanezen met een portret van Nasrallah, die na het staakt-het-vuren de overwinning opeiste. 'Waar is steun voor Hezbollah nu? Verdwenen.'

democratische zaadjes die in het Midden-Oosten ontsproten, worden momenteel vertrapt door de laarzen van islamitische milities die democratie en modernisering geen wortel wensen te laten schieten."

Ooit introduceerde u de Gouden Bogentheorie, genoemd naar de goudkleurige M van de hamburgerketen McDonald's. De M stond voor vooruitgang en landen met ten minste één McDonald's binnen hun landsgrenzen hadden onderling nog nooit oorlog gevoerd, luidde de theorie. Libanon had negen McDonald's-vestigingen en Israël twaalf.

"In dit geval trok Libanon niet ten oorlog met Israël. Het was een terroristische organisatie binnen Libanon die Israël aanviel zonder de goedkeuring van de Libanese regering. De Libanese regering was tegen deze oorlog en verwierp de acties van Hezbollah. Mijn McDonald's-theorie staat dus nog overeind."

Bent u ervan overtuigd dat Hezbollah-leider Nasrallah een telefoonje uit Teheran kreeg om dit conflict te provoceren?

"De timing was zeker geen toeval. De oorlog begon de dag nadat Iran naar de Veiligheidsraad was doorverwezen vanwege zijn nucleaire wapenprogramma. Deze oorlog werd gevoerd voor een derde partij, Iran. Ik ben er ook van overtuigd dat het een enorm debacle voor Hezbollah is geworden."

Wat is Nasrallah in uw ogen? Een nieuwe Nasser of een nieuwe Saddam?

"Ik weet niet of hij een van beiden is. De man is overduidelijk een goed politicus binnen de context van Libanon. Hij is in staat gebleken een uitermate complexe organisatie bijeen te houden. Hezbollah is namelijk van alles een beetje; een hulporganisatie, een terroristische organisatie, een regering binnen de regering en een politieke partij. Het is een organisatie met diepe sociale en politieke wortels binnen haar eigen gemeenschap, de sjieten, terwijl ze tegelijkertijd aan de regeringen van Iran en Syrië verantwoording aflegt."

Nu de kanonnen zwijgen, hoe denkt u dat Hezbollah en Nasrallah uit deze strijd tevoorschijn zullen komen?

"Al in een vroeg stadium schreef ik dat zodra de rook zou optrekken, Nasrallah herinnerd zou worden als de overmoedigste Arabische leider sinds Gamal Abdel Nasser van Egypte zich op de Zesdaagse Oorlog verkeek. Veel mensen prijzen Nasrallah als de slimste man op aarde. Ik vind hem niet zo pienter. Deze oorlog eindigde in een enorme teleurstelling voor Hezbollah en haar sjiitische aanhang in Libanon. Het resultaat blijkt een strategische ramp voor Iran en Syrië. Er gaat nu een Europese vredesmacht in Zuid-Libanon patrouilleren. Zowel Hezbollah, Syrië als Iran kunnen Israël straks niet langer provoceren zonder zichzelf in een conflict met de Europese Unie te storten."

Tijdens u correspondentischap in Beiroet verbaasde u zich altijd over de populariteit van Arafat terwijl hij de stad niets dan ellende gebracht had. 'Arafat is de steen die wij naar de wereld gooien', verklaarde een inwonster toen. Geldt dat dezer dagen voor Nasrallah?

"Daar zit waarschijnlijk wat in. Maar met uitspraken over hoe de mensen in

Libanon tegen Nasrallah aan kijken zou ik zeer voorzichtig zijn. Nasrallah gaf onlangs toe dat als hij geweten had hoe Israël op zijn provocatie zou reageren, hij de strijd nooit was aangegaan. Ik citeer: 'Als ik geweten had dat de gevangenneming van deze Israëlische soldaten dit tot gevolg zou hebben, als Hezbollah dat maar voor 1 procent had vermoed, dan hadden wij de actie nooit ondernomen.' Nasrallah geeft daarmee toe dat hij verslagen is en een enorme prijs betaald heeft. Vele Libanezen denken er zo over en het is een gevoel dat zich snel door de regio verspreidt. *Never look at the morning after. Always look at the morning after the morning after.* Waar is die trots waar iedereen de dag na het staakt-het-vuren over sprak? Waar is die overweldigende steun voor Nasrallah en Hezbollah. We zijn nu een paar weken verder. Waar is het, waar is het? Het is met de wind verdwenen. Ik zal je vertellen wat de werkelijkheid is. Het is de tragische verwoesting in Libanon, van huizen, kantoren en fabrieken. Dat is de werkelijkheid die de toekomst gaat bepalen."

Nasrallah heeft de getroffen Libanezen een schadevergoeding van 15.000 dollar in het vooruitzicht gesteld. Dat kan in de miljarden dollars lopen. Waar komt dat geld vandaan?

(*Lacht vol ongeloof*) "Als ik net mijn huis verloren heb, dan weet ik niet of ik zo blij

ben met 15.000 dollar. Het geld kan alleen maar uit Iran komen. We weten allemaal dat Hezbollah geen computerchips produceert."

Heeft Iran waar voor zijn geld gekregen?

"Het krijgt een vette rekening gepresenteerd als je het mij vraagt. De Iraanse belastingbetalers smijten niet graag met hun geld. Zij vragen zich af waarom zij deze rekening moeten betalen en waar deze rekening precies voor was. Iraniërs zijn niet bepaald pro-Arabisch. De meeste Iraniërs hebben niets met al die oorlogstaal richting Israël."

Probeert president Ahmadinejad te bewijzen dat hij in de regio het vuur omhoog en omlaag kan draaien?

"Iran heeft dit natuurlijk in 1983 eerder gedaan, toen Hezbollah de legerbarakken van de Franse en Amerikaanse mariniers in Beiroet opblies. Ik ben er niet van overtuigd dat zij dat trucje kunnen herhalen. *I think it was a one trick pony.* Iran heeft dit keer een hoge prijs betaald. De hele soennitische wereld is gealarmeerd over wat het gedaan heeft."

Geeft Iran de wereld een voorproefje van de schade die het bereid is aan te richten mocht het met sancties of een aanval op zijn militaire installaties geconfronteerd worden?

"Als Iran zich al zo gedraagt zonder kernwapens, dan weet je hoe erg het gaat worden met een nucleair wapenarsenaal. Het is enorm belangrijk dat Europa nu zijn rug recht houdt en harde economische sancties instelt als Iran de Verenigde Naties blijft tarten."

Newt Gingrich, een potentiële republikeinse presidentskandidaat, stelde dat we in de Derde Wereldoorlog zijn aanbeland als we alle conflicten in de regio met elkaar verbinden. Is dat een analyse waar u zich in kunt vinden?

"Als Iran een nucleaire macht wordt, dan zal dat een nucleaire wapenrace in het Midden-Oosten in gang zetten die waarschijnlijk overstroomt richting Azië. Dat

U ziet Syrië als de 'spelbreker' die Washington aan boord moet zien te krijgen.

"Irans vermogen om de Arabische politiek te verzieken, de Palestijnse politiek te beïnvloeden en Israël lastig te vallen komt voort uit de beschikbare landbrug door Syrië. Als je die brug weet te slopen heb je een goede kans om de geopolitieke relaties in de regio te veranderen. Zo was Nasrallah afhankelijk van deze Syrische landbrug voor zijn Iraanse wapentuig. Deze landbrug bepaalt ook welke wapens Hezbollah in de toekomst kan bemachtigen."

Blijft de vraag waarom Syrië daar positief tegenover zou staan?

"Syrië zou daar welwillend tegenover staan als de deur op een kier wordt gezet voor onderhandelingen over de toekomst van de Golanhoogte en over het beëindigen van de Amerikaanse economische sancties tegen het land. Of het mogelijk is weet ik niet. Ik ben persoonlijk erg sceptisch, maar het betekent nog steeds dat Syrië de belangrijkste spelbreker is. Het is de moeite van het onderzoeken waard."

Maar de Verenigde Staten weigeren met Syrië om de tafel te gaan zitten?

"Het was juist erg belangrijk dat Condoleezza Rice in staat bleek een staakt-het-vuren te forceren met hulp van Frankrijk, maar zonder Syrische medewer-

Deze oorlog werd gevoerd voor een derde partij, Iran. Ik ben er ook van overtuigd dat het een enorm debacle voor Hezbollah is geworden

betekent het einde van de vriendelijke post-Koude-Oorlogwereld."

Hoe groot schat u de kans dat dit gebeurt?

"Die kans is zeer groot. De enige die een grens kunnen trekken zijn Rusland, India en China. De Verenigde Staten hebben al sancties tegen Iran ingesteld. Europa blijft gewoon erg zwak. Het zijn Rusland, China en India die een verschil kunnen maken. Als zij zich aansluiten bij economische sancties en een economische boycot, dan bindt Iran wel in."

Hoe krijg je die drie landen aan boord?

"Dat wordt moeilijk. Ze hebben zo lang gratis diplomatiek meegelif met de Verenigde Staten dat ze niet zien wat er op het spel staat."

king. Het gaf een belangrijk signaal aan de Syriërs dat we ook zonder hen resultaten kunnen boeken. Nu lijkt het juiste moment om de deur voor toenadering voorzichtig te openen. Dat betekent heus niet dat je smekend voor Assad op je knieën moet, of naar Damascus moet vliegen. Er zijn andere diplomatieke wegen."

Velen vonden dat Israël met buitensporig geweld op de provocatie van Nasrallah heeft gereageerd. Hoe keek u naar de Israëlische acties in Libanon?

"Kijk, in mijn ogen heeft Israël door de jaren heen heel wat twijfelachtige daden verricht. Maar deze oorlog was toch echt het gevolg van een verrassingsaanval op zijn grondgebied. Ik geloof er niets van dat dit een voorgekookte Israëlische actie was. Dat is echt met een beschuldigende vinger

naar het slachtoffer wijzen. Israëlische soldaten werden binnen hun landsgrens gedood en twee werden gegijzeld. Hoe denk je dat België of Nederland zouden reageren als dit aan hun grens zou gebeuren? (*neerbuigende toon*) 'Kom, laten we dit probleem bij de Verenigde Naties aankarten!' Ik denk het niet."

Collectief straffen radicaliseert mensen aan de ontvangende kant. Speelde Israël door zijn harde en nietsontziende optreden de Nasrallahs en Ahmadinejads van de regio niet in de kaart?

(*Onderwijzende toon*) Nogmaals. *Never look at the morning after. Always look at the morning after the morning after.* Natuurlijk radicaliseert het mensen de volgende ochtend. Zij vervloeken Israël en Amerika. Maar de ochtend daarna kijken ze om zich heen en vragen zich af; waarom is dit gebeurd, waar ging dit allemaal over? Zie jij feestelijke parades voor Hezbollah in de binnenstad van Beiroet? Denk je niet dat daar een reden voor is? Als er werkelijk zo'n brede steun voor Hezbollah is, dan had je dat wel gemerkt in de straten van Beiroet."

Onderzoeksjournalist Seymour Hersh schreef in het blad The New Yorker dat Washington vooraf op de hoogte was gebracht van de Israëlische inval in Libanon. Nasrallah mocht dan verrast zijn. Bush wist wat er ging komen. Gelooft u daarin?

"Ik heb een groot respect voor Sey Hersh, maar hier ben ik sceptisch over."

Bestaat er binnen het Witte Huis nog animo voor meer democratische verkiezingen in die regio?

"Ik vraag het me af, gezien de recente ervaring met Hezbollah. Het wordt erg moeilijk om verkozen islamitische partijen te vertrouwen. Iedereen is achterdochtig over mogelijke verborgen oorlogsgedaden. Het Midden-Oosten heeft dringend behoefte aan een nieuwe politieke structuur, maar het zijn uiteindelijk de mensen aldaar die moeten beslissen of ze een nieuwe weg in wensen te slaan."

U heeft altijd geroepen dat president Bush krediet verdient voor het planten van de vlag van vrijheid in het Arabische hart. Denk u daar nog steeds zo over?

"Ik geloof nog steeds in het belang van democratisering van de Arabische wereld en in een vergaande samenwerking met lokale personen die een progressieve politiek voorstaan. Dat is in ieders belang. Voor zover de regering-Bush dat nastreefde stond ik aan hun zijde. Ik had echter grote moeite met zijn manier van aanpak. De inval in Irak was dramatisch slecht doordacht en beroerd gepland. Ik was het eens met het doel, maar de middelen ontbraken en de uitvoerenden bleken beschamend onbekwaam."

Een vriend van u, de Midden-Oostdeskundige Fouad Ajami, vond u - en vele Amerikanen met u - een spijtoptant. They are just covering their asses, waren zijn precieze woorden.

(*Zucht en hakkelt*) "Kijk, in mijn ogen hadden Bush en zijn mannen hun zinnen op iets waardigs gezet, maar bleken niet bereid daar alle beschikbare middelen voor aan te spreken. Ik heb geen spijt van wat ik ter ondersteuning van de oorlog in Irak op papier heb gezet."

De onrust in het Midden-Oosten doet velen verlangen naar de stabiliteit die Moebarak en het huis van Saoed in de regio bieden.

"Ik ben daar geen voorstander van. De behoefte aan een nieuwe politieke cultuur in de moslimwereld is enorm. Men snakt ernaar. Er komt echter een punt waar je moet toegeven dat de gehoopte democratisering niet werkt. Ik ben me niet aan het indekken. Ik vraag me alleen af waarom het niet werkt."

Europa is lang een voorstander geweest van een 'zachte landing' van organisaties als Hamas en Hezbollah, hopen dat zij langzaam naar een politieke rol zouden opschuiven. Is dat een inschattingfout gebleken?

"Terugkijkend getuigt het niet van een enorm inzicht. Hezbollah gedroeg zich enorm onverantwoordelijk binnen de Libanese regering waar ze deel van uit maakte. Deze organisatie sleepte uiteindelijk een heel land in een oorlog zonder dat daar een regeringsbesluit aan ten grondslag lag."

Diegene die deze waanzin negeren zullen de gevolgen op een dag in een zaal in hun buurt aantreffen', schreef u in een recente column.

"De wereld moet erkennen dat Hezbollah een internationaal erkende grens geschonden heeft. Een grens dit door de Verenigde Naties was getrokken nadat Europa - terecht in mijn ogen - op een terugtrekking van Israëlische troepen uit Libanon had aangedrongen. De wereld waarin wij leven is gebaseerd op stabiele grenzen en wetten. De neiging om Israël en Hezbollah in dit conflict als gelijkwaardig te behandelen is vreselijk oneerlijk."

In uw boek *From Beirut to Jerusalem* beschrijft u de Amerikaanse mariniers die in 1982 in Beiroet landden als volgt: 'Ze arriveerden in Beiroet als onschuldige buitenlanders en vertrokken drie jaar later als boze toeristen die beroofd en bedrogen waren en wier bagage inclusief cheques gestolen was.' Gaat dit de huidige blauwhelmen overkomen?

(Licht luid) "Die omschrijving was ik vergeten. Het geeft precies aan hoe we er in Irak voor staan. Er is een klein verschil met Libanon vandaag de dag. De Libanese regering heeft deze vredesmacht uitgenodigd en de Israëlische regering stemt ook in met haar komst."

De toenmalige Libanese president Amin Gemayel steunde toch ook de komst van Amerikaanse mariniers in 1982?

"De huidige regering vertegenwoordigt echter alle partijen in Libanon en dat kon je van Gemayel niet zeggen."

In datzelfde boek schreef u hoe makkelijk dit land, dat bekendstond als het Zwitserland van het Midden-Oosten, uit elkaar viel. Kan Libanon in een burgeroorlog terugglijden?

"Dat is nog steeds mogelijk. De scheidslijn tussen harmonie en chaos is nog steeds erg dun."

Wat kan een burgeroorlog voorkomen?

"Iedereen, waaronder Europa, moet zich achter de verkozen Libanese regering scharen. Stel deze regering in staat haar autoriteit en soevereiniteit uit te breiden tot aan haar grenzen. Europa lijkt dat nu te doen en daarvoor breng ik het hulde."

'De mariniers gaan ervoor zorgen dat de Libanese regering haar soevereiniteit over de hoofdstad kan herstellen; een vereiste voor controle over het hele land.' Dat waren de woorden van president Reagan in 1982 toen een eerdere vredesmacht zijn opwachting maakte. Zijn mariniers zouden

een harde les leren in Beiroet. Wat is er anders dit keer?

"In de nadagen van de aanslagen op 11 september is het belang van deze vredesoperatie veel en veel groter. De behoefte aan een nieuwe politieke realiteit in de regio is ook enorm. Maar aan het eind van de dag worden we weer geconfronteerd met een diepgeworteld verzet tegen verandering. We zijn er ook in Irak tegenaan gelopen; een nihilistisch verzet en een antimodernistische en antidemocratische houding die kennelijk heel diep geworteld zit."

Niemand ziet graag westerse soldaten in Arabische steden?

"Dat is het grootste probleem met de strategie voor Irak van hen die roepen: 'Let's stay the course'. Een militaire bezetting kweekt op termijn haar eigen verzet, hoe goed de intenties ook mogen zijn. Dat is het dilemma. We hebben onderhand drie jaren verpest. 'Volhouden!' wordt er geroepen. Dat betekent een nog langere bezetting, wat tot meer verzet zal leiden hoe goed de bedoelingen ook zijn. Dat scenario lonkt ook op de achtergrond in Libanon."

De inval in Irak was dramatisch slecht doordacht en beroerd gepland. Ik was het eens met het doel, maar de middelen ontbraken en de uitvoerenden bleken beschamend onbekwaam

Het cliché gaat dat elke crisis tot nieuwe kansen leidt. Ziet u iets positiefs aan de horizon verschijnen?

"In ieder geval is de Hezbollahzeepeel doorgeprikt. Veel Israël's zijn ook ontuchtend, vooral zij die altijd dachten dat het Israëlische leger het antwoord was op al hun problemen. Wellicht komt hier een opening naar onderhandelingen uit voort. Er zijn overeenkomsten met de Jom Kippoeroorlog van 1973. Die eindigde ook in een impasse, maar zette de deur op een kier voor vredesonderhandelingen. Misschien gebeurt dat weer, misschien ook niet."

"Er heerst zoveel pessimisme in het Midden-Oosten. Ook ik vraag me af hoeveel levens we nog moeten offeren voor een regio die kennelijk niet met ons wil samenwerken. Nogmaals, ik trek mijn handen er niet van af, maar soms moet je een stapje terug zetten en toegeven dat iets gewoon niet werkt. Ik hoop nog steeds dat de chaos in Irak een voorspel is en dat er nog iets goeds en nieuws uit gaat voortkomen. Maar welke prijs willen we nog betalen? (zucht) Ik wou dat het allemaal lukte."

Tijdens de burgeroorlog in Libanon vroeg de krant *Beirut Daily Star* voorbijgangers met enige regelmaat: 'Wat zou u doen als u de macht in het land in handen zou hebben? De meerderheid wenste alle politici in het land te vermoorden. Hoe zou die vraag vandaag de dag beantwoord worden?

(Licht hardop) "Ik durf er geld op te zetten dat je nog steeds hetzelfde antwoord zult krijgen."

DE BINNENSPIEGEL VAN INGRID PIRA

Ingrid Pira (Groen!) is sinds 2001 burgemeester van Mortsel. Afgelopen week kwam ze als minst populaire politicus uit de bus bij het 'Grootste Buurtonderzoek' van Het Nieuwsblad/De Gentenaar.

Wat is uw huidige gemoedstoestand?

"Afgelopen week ben ik in een storm terechtgekomen. Maar ik voel me zeer strijdvaardig. De verkeersveiligheid in Mortsel moest beter, ik ga dat beleid de komende maand door en door verdedigen. In Mortsel is het voor of tegen het beleid, voor of tegen de burgemeester."

Wie zijn uw helden?

"Mensen die gedreven zijn door waarden, die nog een overschot aan energie voor anderen hebben."

Waar ergert u zich aan?

"Aan mensen die hun middenvinger opsteken. Dat vind ik het meest verschrikkelijke gebaar."

Lijkt u het meest op uw vader of uw moeder?

"Ik ben een mix. Van mijn vader heb ik mijn geloof dat bergen verzet, van mijn moeder de zachtzinnigheid om met mensen om te gaan."

Wat is uw grootste angst?

"Een kind verliezen in het verkeer. Toen ik nog geen moeder was, verloor ik een bevriend koppel door een verkeersongeval. Mijn engagement voor verkeersveiligheid is op dat moment geboren."

Wat is uw meest geliefde dagdroom?

"Als ik mag dromen, kies ik ervoor paëlla klaar te maken voor een tuin vol vrienden."

Wat is uw meest geliefde

voorwerp?

"Mijn handtas. Daarin zit mijn hele wereld. Als ik die verlies, ben ik totaal gedesoriënteerd. Ik bewaar er behalve mijn agenda en foto's ook brieven in die ik krijg van mensen. Ik ben een brievenmens. Ik schrijf er zelf en ik vind het heerlijk als ik handgeschreven brieven krijg. Vooral die van oudere mensen zijn soms echte kunstwerkjes. Die hou ik bij."

Wat is uw definitie van liefde?

"Voor iemand tot het uiterste gaan, ook als de situatie uitzichtloos is."

Waarvoor schaamt u zich?

"Ik schaam me wanneer de ruiten van mijn huis vuil zijn."

Wanneer hebt u voor het laatst gehuild?

"Toen ik afgelopen week mijn mailprogramma opende en er een hele reeks steunbetuigingen binnenstroomden. Dat ontroerde mij, daar heb ik ongelofelijk veel energie uit gehaald."

Als u iets aan uzelf kon veranderen, wat zou dat dan zijn?

"Ik zou graag tien centimeter groter zijn."

Wie is uw grootste liefde?

"Mijn echtgenoot, daar hoef ik niet over na te denken."

Van wie hebt u het meest geleerd?

"Van mijn kinderen. Ze zijn een spiegel van mezelf en de wereld. Ik

vraag hen ook vaak om advies. Kinderen hebben een onbezoedelde en frisse kijk op veel zaken. Ze schuiven niet snel de schuld af op anderen, wat volwassenen vaak doen."

Op welk ogenblik was u het gelukkigst?

"Privé toen mijn kinderen geboren werden. Professioneel was ik ontzettend gelukkig bij de groene verkiezingsoverwinning in '99. We voelden dat het ging lukken, waren echt in een *winner's mood*. Zalig was dat."

Waar bent u het meest trots op?

"Dat we er in Mortsel in geslaagd zijn een gevaarlijke dodenweg om te bouwen tot een veilige woon- en winkelstraat. En dat met een bestuursploeg die hecht is gebleven tot op het einde. Daar ben ik heel trots op."

Welk leed hebt u anderen berokkend?

"Ik zal mijn hele leven meedragen dat ik vele avonden niet thuis heb kunnen zijn, bij mijn kinderen. Dat doet pijn."

Waar bent u het meest aan gehecht?

"Aan de nacht. Ik ben een nachtraaf. Ik hou van het moment waarop iedereen is gaan slapen."

Waar zou u het liefst wonen?

"In Mesen, bij burgemeester Sandy, zoals de meest populaire burgemeester genoemd wordt. (lacht)"

JEROEN VERSTEELE

ZAK

